گروه ذی‌نفع کالاهای فرهنگی برای تخلفات این حوزه اقدام قانونی کند

با افزایش سایت‌های آنلاین، فروش کتاب‌های کپی یا همان افست ساده‌تر از گذشته است. کتاب‌هایی که بدون پرداخت حق مؤلف، مترجم، طراح و گرافیست اجازه انتشار و چاپ می‌گیرند. به گفته کامبیز نوروزی، فعال رسانه و حقوق‌دان، این روش از خرید و فروش آثار، از مصادیق سرقت ادبی است که مطابق حقوق مؤلفان جرم تلقی می‌شود.

همچنین در کنار کتاب، سال‌های سال است که شاهد توزیع غیرمجاز دیگر آثار فرهنگی، از موسیقی، فیلم تا عکس در فضای اینترنت هستیم. به گفته نوروزی برای رسیدگی به این موضوع قانون وجود دارد و از طریق دستگاه قضائی باید پیگیری صورت گیرد، سایت‌هایی را که به‌طور غیر قانونی کتاب افست منتشر کرده و می‌فروشند، می‌توانند تحت تعقیب قضائی قرار داد.

استفاده از طرح جلد کتاب، جرم محسوب می‌شود

کامبیز نوروزی، حقوق‌دان و وکیل پایه‌یک دادگستری، درباره موضوع حق چاپ کالای فرهنگی در داخل کشور، به «شرق» می‌گوید: در این زمینه خلأ قانونی وجود ندارد و مقررات حق مؤلف و حق چاپ و نشر کاملا در ایران مشخص است، اما یک مشکل جدی وجود دارد و آن هم این است که اقتصاد نشر در ایران به‌شدت در بحران است و به دلایل مختلف تیراژ کتاب‌ها پایین آمده است، اگر کتاب ۵۰۰ نسخه‌ای به فروش برسد، نویسنده، مترجم، ناشر و کتاب‌فروش خوشحال می‌شوند، وقتی اقتصاد این حوزه دچار مشکلاتی باشد، طبیعتا انگیزه‌های تخلف از قراردادها و تخلف از قوانین افزایش پیدا می‌کند، عملا این شرایط زمینه‌ساز صورت‌گرفتن تخلفات شده، از جمله همین که گاهی ناشران با وجود اینکه قرارداد یک نوبت چاپ با نویسنده دارند، اثر را چند نوبت چاپ می‌کنند بدون اینکه نویسنده اثر متوجه شود تا حقوقی بر او مترتب است، در کنار این برخی قراردادهای نویسنده و مترجم با ناشر از نظر اصول حرفه‌ای و حقوقی خوب نیست. توجه کنید که همه اینها باعث می‌شود تولید کتاب، فروش و نشر آن با اختلافاتی روبه‌رو شود.

این وکیل و حقوق‌دان اضافه می‌کند: توزیع غیرمجاز آثار فرهنگی، مثل فیلم، موسیقی و کتاب در محیط اینترنت زیاد اتفاق می‌افتد، برای رسیدگی به این موضوع قانون وجود دارد اما گروه ذی‌نفع یعنی ناشر و نویسنده باید اقدام قانونی انجام دهند و برای جلوگیری از این تخلفات، از طریق دستگاه قضائی پیگیری صورت گیرد، سایت‌هایی را که به طور غیرقانونی کتاب افست می‌کنند و می‌فروشند، می‌توانند تحت تعقیب قضائی قرار دهند.

نوروزی در رابطه با سوءاستفاده از طرح جلد کتاب‌های معروف توسط ناشران ناآشنا می‌گوید: این از مصادیق سرقت ادبی است که طبق حقوق مؤلفان جرم تلقی می‌شود، در این زمینه قوانینی داریم ولی ذی‌نفعان باید به دنبال اجرای آن قانون بروند.

این حقوق‌دان درباره این پرسش که در مورد کالاهای تقلبی فرهنگی که در بیشتر موارد مردم و خریدار دچار سردرگمی می‌شوند، آیا امکان پیگیری موضوع برای آنها وجود دارد؟ می‌گوید: این موضوع به مصرف‌کننده ربطی ندارد چون او فقط یک کتاب خریده و از نظر حقوقی ذی‌نفع تلقی نمی‌شود که بخواهد موضوع را پیگیری کند.

• عکس: علیرضا حکیمی‌فرد

بررسی تخفیف‌های غیرمتعارف سایت‌های فروش کتاب

کتاب‌هایی با تخفیف بالا را بخریم؟

نسترن فرخه: کافی است چند دقیقه‌ای را با کتاب‌های دست‌فروشان خیابان انقلاب یا مناطق دیگر سرگرم شویم، کالاهای فرهنگی که با قیمت بسیار نازل‌تر از فروشگاه‌های کتاب به فروش می‌رسند و همیشه مخاطب‌های خاص خود را هم دارد؛ اما حقیقت این است که اغلب آن کتاب‌ها کپی‌شده کتاب اصلی هستند که گروهی بدون پرداخت حق مؤلف، مترجم، گرافیست و... آن را کپی می‌کنند و با قیمت پایین‌تر به فروش می‌رسانند.

در کنار این اما روشی قانونی هم برای فروش کتاب با قیمت ارزان وجود دارد، کتاب‌هایی با طرح جلد همان کتاب معروف که در فروشگاه‌های کتاب‌فروشی به فروش می‌رسد؛ ولی با مترجم و انشاراتی ناشناخته در سایت‌های آنلاین با قیمت کمتر و تخفیف بالا فروخته می‌شود، در این شرایط افراد بسیاری هم براساس طرح جلدی که در بازار معروف شده، کتاب را تهیه می‌کنند؛ ولی بعد با کیفیت پایین آن مواجه می‌شوند که البته به این مسئله که از طرح جلد معروف برای کتابی با مترجم و انتشاراتی ناآشنا استفاده شود، از نظر قانونی ایراداتی وارد است.

همچنین اغلب فروشگاه‌های کتاب کالای خود را طبق عرف رایج با ۲۰ الی ۳۰ درصد پایین‌تر از قیمت روی جلد از انتشاراتی یا پخش‌کننده‌های کتاب تهیه می‌کنند و بعد با قیمت روی جلد به فروشنده می‌فروشند. این در حالی است که سایت‌های آنلاین، تخفیفات گاه تا ۸۰ درصد هم برای فروش می‌گذارند که همین موضوع جلوی ایجاد رقابت سالم در بازار را هم می‌گیرد. مدیر یکی از کتاب‌فروشی‌های تهران به این موضوع اشاره می‌کند که یک‌سری کتاب در غرفه‌های مترو، راسته خیابان انقلاب و جاهای مختلف با ۵۰ الی ۶۰ درصد تخفیف می‌بینیم که مشابه همان کتاب اصلی و با همان طرح جلد فقط با کیفیت پایین‌تری کپی شده که به‌اصطلاح می‌گویند کتاب آفست شده و کاملا یک عمل غیرقانونی است، در واقع کتاب بدون هزینه طراح، گرافیست، مترجم و نویسنده فقط کپی شده و برای همین هزینه بسیار کمی برای آن صرف شده که با قیمت کمتر و کیفیت پایین‌تر به فروش می‌رسد. با وجود اینکه سرانه مطالعه ایران همیشه پایین بوده، رئیس انجمن ترویج علم ایران هم سال گذشته گفته بود: سرانه مطالعه ایرانی‌ها حدود ۱۶ دقیقه و ۲۳ ثانیه است که با توجه به وضعیت کتابخانه‌های عمومی و نهادی در مقایسه با تعداد شهرهای کشور مطلوب نیست و همچنین با وجود افزایش قیمت کتاب و در کنارش وجود تخفیف‌های نامتعارف این حوزه، طبق صحبت‌های محمدرضا جوادی‌یگانه، دانشیار جامعه‌شناسی، تخفیف‌های معقول می‌تواند به افزایش حضور کتاب در سبد خانوارها کمک کند؛ اما وقتی قیمت از یک آستانه پایین‌تر برود ممکن است کتاب یا آن محصول فرهنگی را بی‌ارزش کند.

کتاب‌های کپی‌شده یا پرتخفیف کیفیت خوبی ندارد

آرمین مرادی، مدیر کتاب‌فروشی گفت‌وگو، درباره چرخ اقتصاد فروش کتاب و تأثیر تخفیف‌های نامتعارف برخی سایت‌ها، غرفه‌ها و دست‌فروشان می‌گوید: با وجود شرایط سطح مطالعاتی کشور، به نظر من در این مدت شیوع کرونا، با توجه به شرایط کشور، مرگ‌ومیرها و روحیات مردم، کتاب مخاطب بیشتری پیدا کرد که البته توجه به کتاب‌های روان‌شناسی هم افزایش داشته است، حتی اگر دقت کنید تبلیغ کتاب در فضای مجازی هم بیشتر شده که همه اینها به چرخه اقتصادی کتاب کمک می‌کند. در کنار این شاهد تخفیف‌های خیلی بالای کتاب هم هستیم، حتی به اندازه ۷۰ الی ۸۰ درصد، مثلا کتاب ملت عشق با یک ترجمه و کیفیت خیلی خوب در بازار عرضه می‌شود؛ اما از جای دیگر این کتاب باز ترجمه آماتور می‌شود که در اکثر موارد کیفیت خوبی هم نخواهد داشت، برای همین هزینه تولید آن کتاب دوم پایین می‌آید که اصلی‌ترین جا برای فروش این کتاب‌ها سایت‌های خرید آنلاین است. مثال دیگری می‌زنم: کتاب هفت عادت مردمان مؤثر را مثلا کتاب‌فروشی ۴۰ هزار تومان می‌فروشد؛ اما سایت همین کتاب ر ا با ترجمه فرد دیگر ۳۵ هزار تومان می‌فروشد که روی همان قیمت هم ۶۰ درصد تخفیف می‌گذارد، این کتاب کاملا قانونی چاپ شده؛ ولی سطح کتاب پایین‌تر از کتاب اول خواهد بود. در کنار این یک‌سری کتاب دیگر هم در غرفه‌های مترو، راسته خیابان انقلاب و جاهای مختلف با ۵۰ الی ۶۰ درصد تخفیف می‌بینیم که مشابه همان کتاب اصلی و با همان طرح جلد فقط با کیفیت پایین‌تری کپی شده که به‌اصطلاح می‌گویند کتاب آفست شده و کاملا یک عمل غیرقانونی است، در واقع کتاب بدون هزینه طراح، گرافیست، مترجم و نویسنده و... فقط کپی شده و برای همین هزینه بسیار کمی صرف شده و با قیمت کمتر و کیفیت پایین‌تر به فروش می‌رسد.

مرادی اضافه می‌کند: طبق تجربه کاری‌ام کسانی که به دنبال تهیه کتاب می‌روند یا دقیقا می‌دانند چه کتابی می‌خواهند و معمولا بهترین ترجمه و کیفیت را انتخاب می‌کنند یا در بین همین قشر کتاب‌خوان افرادی هستند که توان مالی‌شان بر کیفیت اثر، سنگینی می‌کند و با وجود اینکه علاقه‌مند به تهیه کتاب باکیفیت هستند؛ ولی همان ارزان‌تر را تهیه می‌کنند، در کنار این دو گروه، گروه سومی هم داریم که مثلا اسم کتابی به نام کتابخانه نیمه‌شب را شنیده‌اند و از نشر و ترجمه آن اطلاعی ندارند و برایشان هم مهم نیست. از جایی که تخفیف بالا دارد تهیه می‌کنند.

نظارتی بر این تخفیف‌های غیرعادی نیست

مهدی صدر، مدیر شهر کتاب آرین میرداماد، درمورد وجود تخفیف‌های خیلی زیاد و فروش کتاب‌های کپی‌شده با قیمت پایین می‌گوید: در این ۱۷ الی ۱۸ سال که در حوزه کتاب فعال بودم، شرایط استقبال مردم از تهیه کتاب خیلی زیاد نبوده و حتی خیلی وقت‌ها مشتری‌های ثابت ما کمتر هم شده‌اند که می‌تواند دلایل متفاوتی داشته باشد. در کنار این موضوع باید به این نکته هم اشاره کنم که خیلی جاها مثلا در ۲۰۰ متری فروشگاه خود ما، نزدیک متروی میرداماد دست‌فروشی کتابی وجود دارد که خیلی راحت بدون اینکه کسی چیزی به آنها بگوید، کتاب‌های آفست و کپی‌شده را با قیمت پایین‌تر می‌فروشد، حتی خیلی وقت‌ها کتاب‌هایی کم‌کیفیت با انتشاراتی‌های متفرقه با یک جلد کتاب مشابه از کتاب اصل به فروش می‌رسد، واقعا گاهی نمی‌دانم برای این کتاب‌ها مترجمی وجود دارد یا نه، حتی بارها مشتری‌هایی که از این کتاب‌ها تهیه کرده‌اند به ما گفتند از متن ترجمه‌شده و محتوا هیچ چیز متوجه نشدند؛ چون کیفیت ترجمه پایین بوده است. باوجوداین فکر می‌کنم سال گذشته در یکی از شماره‌های اندیشه پویا از این عمل یکی از سایت‌هایی که چنین کتاب‌هایی را به فروش می‌رساند، تعریف کرده بودند که منجر به یک کار فرهنگی شده؛ درصورتی‌که با یک بررسی ساده باید ببینیم چند کتاب باکیفیت، با ترجمه و نشر خوب در آن سایت به فروش رسانده است؟ دیروز یکی از مشتری‌ها کتاب چهار اثر از فلورانس را می‌خواست که قیمتش بین ۷۰ تا ۸۰ هزار تومان است، همان موقع صفحه یکی از این سایت‌ها را نشان داد که این کتاب با دقیقا همین طرح جلد ولی با مترجم و انتشارات دیگر ۳۵ هزار تومان است. در طول این سال‌ها که در کار کتاب بودم حتی یک بار هم اسم آن انتشاراتی را نشنیده بودم.

صدر در ادامه اضافه می‌کند: این مسائل واقعا معضلی شده، برخی از مشتری‌ها توقع تخفیف زیاد دارند؛ چون در غرفه‌ها و سایت‌ها، کتاب با قیمت خیلی کمتر به فروش می‌رسد؛ درصورتی‌که از کیفیت آن کتاب‌ها مطلع نیستند و در بسیاری مواقع، کتاب‌های جدی در حوزه علوم اجتماعی، ادبیات و... در بین آن کتاب‌ها وجود ندارد و فقط باید از کتاب‌فروش تهیه کنند.

خرید این کتاب‌ها دورریختن پول است

صادق اسلامی، کتاب‌فروش جوان دیگری است که در این مورد می‌گوید: افرادی که به سمت این نوع کتاب‌ها می‌روند، یا از مسائل پشت آن مطلع هستندولی برایشان آن هزینه‌هایی که برای چاپ صورت گرفته، اهمیت ندارد یا اصلا اطلاعاتی ندارند که این مدل رقابت‌ها در فروش کتاب تأثیر دا.د، همچنین اکثر این کتاب‌های آفست و کپی کیفیت پایین دارد و حتی صفحات کتاب‌های شعرش هم کاغذ بی‌کیفیت دارد، هزینه برای این کتاب‌ها کاملا دورریختن پول است، این کتاب‌ها نه متن خوبی دارد، نه ترجمه و نه حتی ظاهری باکیفیت. ما کاملا اثر قیمت پایین این کتاب‌های کپی‌شده را روی برخی مشتری‌ها می‌بینیم که با توجه به مقایسه قیمتی کتاب‌های فروشگاه و آن جاهایی که با قیمت پایین این کارها را به فروش می‌رسانند، برای خرید تصمیم می‌گیرند.

تخفیف خیلی زیاد کتاب تأثیری بر افزایش سرانه مطالعه ندارد

محمدرضا جوادی‌یگانه، دانشیار جامعه‌شناسی و عضو هیئت علمی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران و معاون فرهنگی سابق شهرداری تهران، درمورد تخفیف‌های غیرنرمال در حوزه کتاب می‌گوید: معمولا باید قصدی برای خرید کتاب وجود داشته باشد؛ حتی گفته می‌شود وقتی کتاب هدیه دهید معمولا خوانده نمی‌شود؛ چون وادار به خواندنش نمی‌شوند؛ چون ارزشی برایشان ندارد؛ بنابراین خرید کتاب فرایند مؤثری برای خواندن آن محسوب می‌شود؛ یعنی انتخاب از سوی خود خواننده صورت می‌گیرد. در کنار این تخفیف‌های معقول هم می‌تواند به افزایش حضور کتاب در سبد خانوارها کمک کند؛ اما وقتی قیمت از یک آستانه پایین‌تر برود، ممکن است کتاب یا آن محصول فرهنگی را بی‌ارزش کند، در کنارش هم گرانی کتاب باعث می‌شود تا کم‌کم چیزهای دیگر را جایگزین آن کنیم، الان هم که قیمت کتاب خیلی بیشتر شده است، پس گرانی یا ارزانی که به رایگان‌بودن کالا تبدیل شود هر دو آسیب می‌زند.

این جامعه‌شناس درمورد معیار در نظر گرفتن سرانه مطالعه اضافه می‌کند: معمولا این شکل که افراد در هفته‌ها یا ماه‌های گذشته چند کتاب می‌خوانند شاید خیلی دقیق نباشد؛ چون افرادی هستند که برای فرهیخته نشان‌دادن خود بخواهند تعداد کتاب بیشتری را بگویند؛ بنابراین آمار واقعی‌تر آماری است که شما چقدر کتاب از کتابخانه‌های عمومی به امانت گرفته‌اید یا چقدر کتاب خریداری کرده‌اید، حتی می‌توان هزینه زمان‌ها را بررسی کرد که روزانه چه کار می‌کنند، البته یک زمانی زیرنویس فیلم و روزنامه هم شاید این سرانه می‌شد؛ ولی چیزی را به‌عنوان کتاب در نظر می‌گیریم که مصرف غیرکارکردی داشته باشد؛ یعنی اجباری برای استفاده از آن نباشد، همچنین علم و خوانش کتاب یک عمل فردی است که باید انجام شود. پادکست و ابزارهای معرفی کتاب خوب هستند؛ اما جای کتاب را نمی‌گیرند؛ چون قصد آنها تشویق به کتاب‌خوانی است.

• جدول ۴۲۱۹ • طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- شکوه و جلال- خدمتگزار- حیوان ۲- بازیگر خانم سریال خاتون- سوره شصت‌ویکم قرآن ۳- سخنوران- مثل و مانند- مهم‌ترین عنصر شعر ۴- همسر مرد- زاپاس- کهنه و فرسوده ۵- قوم مغول- درک و فهم- نخ تابیده ۶- ایستگاه راه‌آهن- لامپ‌های تزیینی به هم وصل‌شده- مغازه لباس‌فروشی ۷- فقیر و بی‌چیز- رمانی نوشته امیرحسن چهل‌تن- مقابل روز ۸- عصرانه سنتی قزوینی‌ها- دستی- الگو و سرمشق ۹- از چهره‌های مؤثر حزب نازی- تنبیه‌کردن- خاک ۱۰- شور و غوغا- بی‌حرکت‌شدن- مقابل آشتی ۱۱- از یک پدر و مادر- جریان متناوب برق- جاده هموار و شن‌ریزی‌شده ۱۲- جانوری دوزیست که از نور مستقیم می‌پرهیزد- بالاترین- نوعی زیبایی پنهان در برخی افراد ۱۳- با آب پاک‌کردن- پایانی- پیشوا ۱۴- تیر پیکان‌دار- مجموعه‌شعری سروده احمد شاملو ۱۵- از طایفه‌های بلوچ ایران- باریک- شجاع

عمودی:

۱- نفس خسته- از محلات قدیمی شمال تهران- نام سابق کاشمر ۲- واحد نظامی- مخترع برق- سرزمین بلقیس ۳- از عناصر چهارگانه- نقطه‌های ریز عکس- صورت اسامی ۴- پرورش- غذایی از گوشت ران گوساله- آتشدان ۵- دارای گنجایش کافی- منطقه‌ای کوهستانی بین اردن و سوریه- استفراغ ۶- عادت- بخشنده- کجایید ای ... خدایی ۷- زیرک و باهوش- شریک- پالایشگاه گاز هرمزگان ۸- خیال- بلدیه امروزی- واضح و قابل شنیدن ۹- برافراشته- اهل گیلان- نوعی بیماری ویروسی که سیستم دفاعی بدن را مختل می‌کند ۱۰- فیلسوف آلمانی قرن هجدهم که با فلسفه کانت مخالف بود- از پیامبران الهی- سخن بی‌پرده ۱۱- مکان- درجه فرمانده گروهان- چرخ چاه ۱۲- گیرنده امواج تلویزیونی- افترا- ساروج کنونی ۱۳- گل شب‌بو- برگه- هنر فرنگی ۱۴- جانشین- دومین روز هفته- شاخه‌ای از ریاضیات ۱۵- اعمال انعکاسی- از همه بهتر- گرداگرد دهان

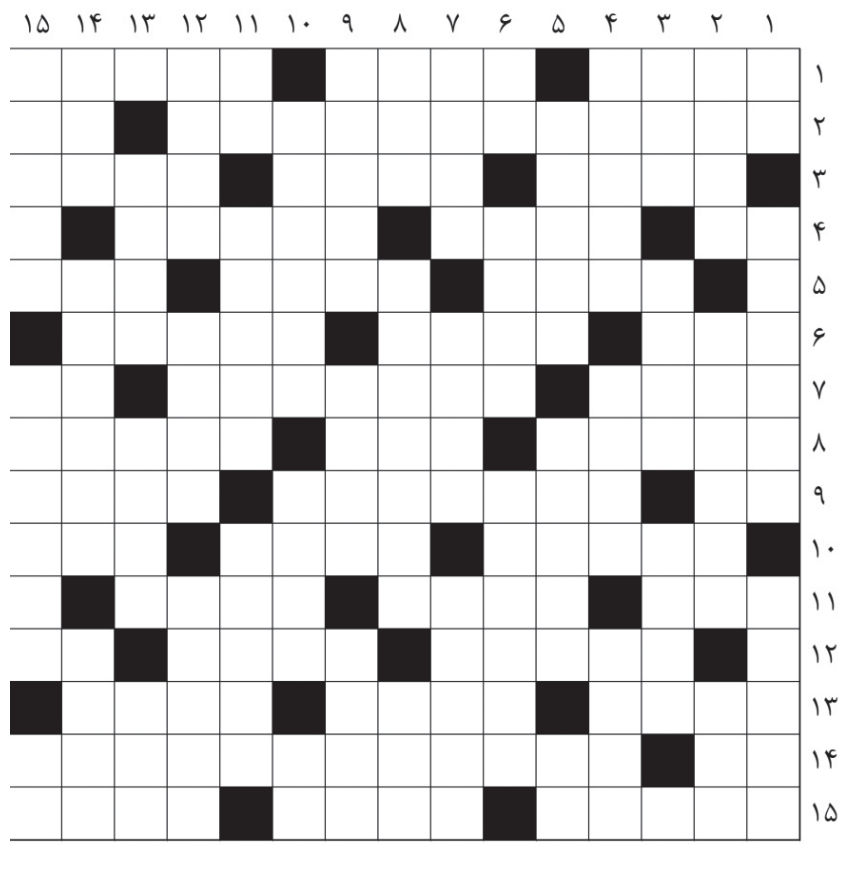

• حل جدول ۴۲۱۸

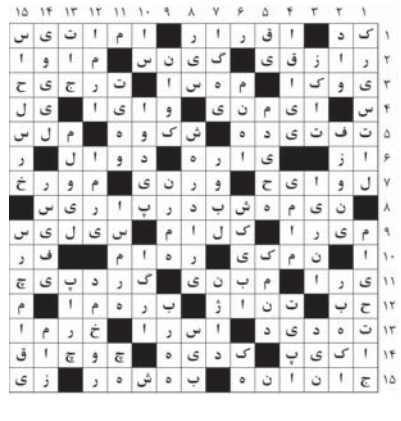

• حل سودوکو سخت

۷	۳	۵	۶	۹	۸	۲	۱	۴
۹	۱	۶	۲	۵	۴	۷	۸	۳
۸	۲	۴	۷	۱	۳	۹	۵	۶
۳	۹	۸	۱	۴	۲	۶	۷	۵
۱	۴	۷	۵	۶	۹	۳	۲	۸
۵	۶	۲	۸	۳	۷	۴	۹	۱
۲	۷	۳	۴	۸	۵	۱	۶	۹
۶	۵	۹	۳	۲	۱	۸	۴	۷
۴	۸	۱	۹	۷	۶	۵	۳	۲

• حل سودوکو ۳۲۱۴

۸	۵	۴	۳	۶	۱	۷	۹	۲
۱	۹	۶	۴	۲	۷	۸	۳	۵
۲	۳	۷	۸	۹	۵	۱	۴	۶
۷	۴	۹	۲	۳	۸	۶	۵	۱
۵	۱	۲	۷	۴	۶	۹	۸	۳
۳	۶	۸	۱	۵	۹	۴	۲	۷
۶	۸	۵	۹	۱	۲	۳	۷	۴
۹	۲	۳	۶	۷	۴	۵	۱	۸
۴	۷	۱	۵	۸	۳	۲	۶	۹

• سودوکو سخت ۳۲۱۵

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

		۶			۵		۸	
		۵			۹			۳
			۴				۵	
					۳	۹		۲
	۴			۸			۷	
۶		۹	۷					
	۲				۶			
۸			۱			۵		
	۹		۸			۷		

• سودوکو ساده ۳۲۱۵

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

۲	۶		۵			۹	۳	
۸	۹	۱			۴	۷		
					۶			
۶		۹						
	۱	۷	۴		۳	۶	۸	
						۱		۵
			۲					
		۸	۶			۵	۴	۷
	۳	۶			۵		۱	۸